

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 15 września 2011 r.

**Pani
Iwona Agnieszka ŁEBEK
Wójt
Gminy Długołęka**

LWR-4101-05-03/2011
P/11/148

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Urząd Gminy Długołęka, zwany dalej „Urzędem”, w przedmiocie realizacji w latach 2007-2011 (I półrocze) zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 4 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli – na podstawie art. 60 ustawy o NIK – przekazuje Pani Wójt niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność Urzędu, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, nie mających jednakże zasadniczego wpływu na tę działalność. Równocześnie pragnie podkreślić, iż pozytywny efekt rzeczowy, ekologiczny i finansowy badanej inwestycji pn. „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Mirków - etap I” umniejszają błędy popełnione przez Urząd przy jej realizacji.

Przedstawioną ocenę ogólną uzasadniają poniższe uwagi i oceny cząstkowe.

1. W latach 2007-2010 w Gminie Długołęka odnotowano znaczący postęp w zakresie rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej. Z 255,00 km do 306,84 km (o 20,33%) wzrosła długość sieci wodociągowej, a z 69,80 km do 124,69 km (o 78,62%) długość sieci kanalizacyjnej. Etap pełnego zwodociągowania (41 miejscowości) Gmina osiągnęła w 2004 r. (wtedy

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

do wodociągu podłączono 6 ostatnich miejscowości). W kontrolowanym okresie nastąpił też wzrost z 82,43% do 90,63% wskaźnika mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej. Stopień zaspokojenia potrzeb Gminy w zakresie sanitacji wzrósł w badanym okresie z 14,00% na początek 2007 r. do 34,54% na koniec 2010 r.² Spośród 22.367 mieszkańców Gminy (stan na koniec 2010 r.) do sieci wodociągowej podłączonych było 20.271, a do kanalizacyjnej 7.725 mieszkańców. Jedyna komunalna oczyszczalnia ścieków w Mirkowie obsługiwała na koniec 2010 r. 5 spośród 41 miejscowości Gminy. W kontrolowanym okresie ponad dwukrotnie, z 700 m³ do 1.500 m³, wzrosła jej przepustowość dobową (I etap rozbudowy). Gmina wybudowała też lokalną oczyszczalnię ścieków dla szkoły w Siedlcu. Z założeń Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Gminy Długołęka na lata 2007-2013 wynika, iż na koniec tego okresu długość sieci wodociągowej wzrośnie do 335,00 km, a kanalizacyjnej do 212,13 km. Wzrosną wskaźniki udziału osób korzystających z sieci wodociągowej do 95,11% i kanalizacyjnej do 46,02%. Niekorzystne jest występujące nadal (mimo odnotowanego postępu) zapóźnienie w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnych i związanych z ochroną wód w stosunku do realizacji zadań wodociągowych. Zakłada się podjęcie dalszej rozbudowy komunalnej oczyszczalni ścieków w Mirkowie do przepustowości 2.834 m³ na dobę, co w perspektywie 2015 r. umożliwi przyłączenie do sieci kanalizacyjnej kolejnych miejscowości i posesji.

2. Urząd uregulował pod względem organizacyjnym kwestie planowania, realizacji i odbioru inwestycji dotyczących infrastruktury wodno-ściekowej. Zaangażowane w badaną działalność komórki organizacyjne Urzędu, tj. Wydział Remontów i Inwestycji, Wydział Planowania Przestrzennego i Gospodarki Nieruchomościami (do 18 czerwca 2009 r. Wydział Architektury, Planowania Przestrzennego i Geodezji), Wydział Ochrony Środowiska, Referat Zamówień Publicznych (do 31 grudnia 2007 r.), miały w tej kwestii przypisane stosowne zadania. Zauważyć jednak należy, iż odnoszące się do Wydziału Remontów i Inwestycji obowiązki w zakresie koordynacji i nadzoru merytoryczno-technicznego nad inwestycjami gminnymi, wprowadzono dopiero 19 czerwca 2009 r. Do tego czasu nie były one przypisane żadnej z komórek organizacyjnych Urzędu. W ocenie NIK z faktu tego wynikły problemy związane z przygotowaniem i odbiorem dokumentacji projektowej przedsięwzięcia „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mirkowie”, co opisano w dalszej części wystąpienia.

3. Dla rozwoju w latach 2007-2011 (I półrocze) gospodarki wodno-ściekowej Gminy kluczowe znaczenie miała uchwalona 28 grudnia 2001 r. i obowiązująca do 2010 r. „Strategia

² Zamieszkiwanie na posesjach skanalizowanych.

Rozwoju Gminy Długoleka”. Zawarte w niej 2 programy z zakresu gospodarki wodno-ściekowej dotyczyły: 1) uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, 2) pełnego zwodociągowanie gminy i poprawy jakości wody pitnej. Szczegółowe rozwiązania dla objętego kontrolą okresu określone zostały w 2007 r. i 2009 r. uchwałami Rady Gminy Długoleka. W budżecie Gminy na 2011 r. Rada Gminy nie zabezpieczyła – wnioskowanych przez Wójta – środków na opracowanie strategii działania na dalsze lata. W 2004 r. zakończono działania Gminy w zakresie pełnego zwodociągowania (budowa wodociągu grupowego dla ostatnich 6 miejscowości, które nie posiadały wodociągu). Od tego momentu dalszy rozwój sieci wodociągowej prowadzony były jedynie przez funkcjonującą od 1998 r. spółkę komunalną - Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Kiełczowie (ZUK), która od 2008 r. stała się wyłącznym, bezpośrednim właścicielem gminnej sieci wodociągowej³. We wrześniu 2009 r. jednostce tej na nowo określono przedmiot działalności, jako: realizację zadań użyteczności publicznej, stanowiących zadania własne gminy, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w tym zakresie. Wykonywanie przez ZUK powyższych zadań własnych Gminy Długoleka polegało na administrowaniu i zarządzaniu siecią wodociągową i kanalizacyjną (w tym oczyszczalnią i przepompowniami), stanowiącymi własność tej Gminy. Tak więc „Strategia Rozwoju Gminy Długoleka” realizowana była zarówno przez Urząd, jak i przez ZUK. Z tego też powodu, uchwalony w marcu 2007 r. przez Radę Gminy Długoleka „Wieloletni Program Inwestycyjny Gminy Długoleka na lata 2007-2013” (WPI), zakładał inwestycje w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej tylko na rzecz rozwoju kanalizacji sanitarnej. ZUK wykonał (w 2008 r.) inwentaryzację zasobów wód i ujęć wodociągów grupowych. Prowadził też działania w celu modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej dla ich zespolenia. W 2011 r. przyjęta została koncepcja przebudowy systemu wodociągowego w Gminie Długoleka, co wymuszone zostało jej szybkim rozwojem. Rozbudowie sieci wodociągowo-kanalizacyjnej służy funkcjonujący w Gminie system dofinansowania budowy przyłączy wod-kan. W badanym okresie podpisano z jej mieszkańcami łącznie 376 umów na kwotę 1.178,4 tys. zł, a zrealizowano 50 umów na kwotę 183,7 tys. zł. Kontrola NIK nie stwierdziła nieprawidłowości dotyczących realizacji planów rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej w zakresie odnoszącym się do zadań zawartych w WPI.

4. W okresie objętym kontrolą Gmina Długoleka, poprzez udzielenie zamówień publicznych (dla zadań o jednostkowej wartości powyżej 14 tys. euro), zrealizowała 14 zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej na kwotę 53.103 tys. zł. Z zadań tych,

³ Rada Gminy Długoleka podjętymi uchwałami w 2001 r. i 2008 r. zdecydowała o przekazaniu praktycznie całej sieci wodociągowej na rzecz ZUK, poprzez stosowne podwyższenie kapitału zakładowego tej Spółki.

12 (w tym oczyszczalnia ścieków w Mirkowie o wartości 15.904,7 tys. zł) zrealizowano jako zadania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Kolejne 8 zadań inwestycyjnych o łącznej wartości 162 tys. zł wykonano poza systemem zamówień publicznych (zadania o wartości poniżej 14 tys. euro). Przedsięwzięcia dotyczące infrastruktury wodno-ściekowej realizował również ZUK. W latach 2007-2010 zrealizował bowiem w sumie 14 inwestycji o wartości 843 tys. zł.

5. Prawidłowość realizacji przez Gminę przedsięwzięć w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej zbadano na przykładzie największej pod względem wartości⁴ i przekazanej do eksploatacji 10 lutego 2010 r. inwestycji pn. „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Mirków – etap I”. W jej wyniku z 700 m³ do 1.500 m³ wzrosła dobową zdolność oczyszczania ścieków przez jedyną na terenie Gminy komunalną oczyszczalnię w Mirkowie.

5.1. W związku z realizacją zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Mirków – etap I”, Urząd przeprowadził 9 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym: po 1 w zakresie opracowania dokumentacji projektowej, sprawowania nadzoru inwestorskiego i wykonania podstawowych robót budowlanych (wszystkie w trybie przetargów nieograniczonych), oraz 6 dotyczących dodatkowych robót budowlanych (w trybie z wolnej ręki). NIK negatywnie ocenia fakt nie egzekwowania przez Urząd, w przypadku 8 z powyższych postępowań, złożenia przez osoby wykonujące na jego rzecz czynności o charakterze biegłego (związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem tych postępowań), oświadczeń na formularzu ZP-11, wymaganych przepisem art. 17 ust. 2 w związku z art. 21 ust. 4 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, zwanej dalej „Pzp”⁵. W przypadku zamówienia publicznego na opracowanie dokumentacji projektowej oświadczenia nie złożył prawnik przygotowujący odpowiedź na pytania uczestników postępowania. W przypadku zamówienia publicznego na podstawowe roboty budowlane dotyczyło to przedstawiciela projektanta (równocześnie inspektora nadzoru), przygotowującego odpowiedzi na pytania wykonawców, dotyczące SIWZ⁶. Natomiast w 6 postępowaniach o udzielenie dodatkowych robót budowlanych, oświadczeń nie złożyło 5 osób, reprezentujących inspektora nadzoru, którzy weryfikowali i akceptowali przedstawione przez wykonawcę kosztorysy robót dodatkowych i zamiennych, będące podstawą do ustalenia wartości zamówienia dodatkowego, a tym samym wynagrodzenia wykonawcy.

⁴ Ok. 30% wydatków Gminy na infrastrukturę wodno-ściekową.

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁶ Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia.

Stwierdzono, iż prowadzone przez zamawiającego (Gminę Długołęka) z wykonawcą negocjacje w sprawie udzielenia w trybie z wolnej ręki zamówień dodatkowych, sprowadzały się de facto do potwierdzania warunków, dotyczących wartości i zakresu dodatkowych lub zamiennych robót budowlanych, uzgodnionych wcześniej (w ramach protokołu konieczności) między kierownikiem budowy i inspektorami nadzoru. Zaproszenie do negocjacji, przesyłane wykonawcy przez zamawiającego, zawierało w załączeniu (poza przypadkiem pierwszego z zamówień dodatkowych) projekt umowy określający warunki cenowe, ustalone wcześniej protokołem konieczności. Z ustaleń kontroli wynika, iż proponowana przez wykonawcę wartość kosztorysowa robót zamiennych lub dodatkowych nie była weryfikowana przez reprezentujących Gminę inspektorów nadzoru, m.in. poprzez porównanie ilości i wartości przedstawianych przez wykonawcę w kosztorysach zamiennych robót dodatkowych z dysponowanymi dokumentami, tj. projektem, przedmiarem robót, kosztorysem inwestorskim, specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych, kosztorysem ofertowym wykonawcy. Zaniechanie przez zamawiającego odpowiednich działań kontrolnych skutkowało tym, iż wartość robót dodatkowych została ustalona w oparciu o przedstawiony przez wykonawcę, ale niezaweryfikowany przedmiar robót.

Tylko w przypadku 6 objętych badaniami umów na roboty zamienne i dodatkowe, nierzetelna praca inspektorów nadzoru doprowadziła, według powołanego przez NIK biegłego, do zawyżenia kosztów dodatkowych robót budowlanych o ok. 259,7 tys. zł. Gmina Długołęka zapłaciła wykonawcy w sumie 1.038,6 tys. zł, podczas gdy wartość wykonanych przez niego prac biegły oszacował na 778,9 tys. zł. NIK przyjmuje do wiadomości stanowisko Pani Wójt w tej sprawie⁷, potwierdzające fakt zawyżenia wartości zamówień dodatkowych. Kwestią otwartą pozostaje natomiast wysokość kwoty zawyżenia, która według szacunków poczynionych przez Panią Wójt wynosi co najmniej 55,0 tys. zł. Należy jednak zauważyć, że precyzji ustalenia kwoty zawyżenia nie sprzyjają zarówno braki w rzetelnym dokumentowaniu zakresu robót, jak i charakter tych robót oraz upływ czasu. W takich okolicznościach powołany przez NIK biegły, odnosząc się do przedłożonych przez Panią Wójt wyliczeń, nie znalazł przesłanek do zmiany swojej opinii. Dochodzona kwota nienależnie wypłaconych wynagrodzeń w ostatecznym kształcie zależeć więc będzie od rzetelności wyliczeń i sprawdzeń, przeprowadzonych na podstawie wydanych przez Panią Wójt zarządzeń, o których poinformowano NIK w dodatkowych wyjaśnieniach do protokołu kontroli.

Kontrola wykazała, iż koordynator inspektorów nadzoru na budowie oczyszczalni ścieków w Mirkowie, a jednocześnie główny projektant dokumentacji projektowej tego zada-

⁷ Zawarte w dodatkowych wyjaśnieniach, złożonych w trybie art. 59 ust. 2 ustawy o NIK.

nia, w trakcie jego realizacji w 2009 r. pozostawał z wykonawcą w stosunku umowy zlecenia, pobierając z tego tytułu stosowne wynagrodzenie. W ocenie NIK zaistniały zatem okoliczności określone w art. 17 ust. 1 pkt 4 w związku z 21 ust. 4 Pzp, uzasadniające wyłączenie tej osoby z postępowań o udzielenie 6 zamówień na dodatkowe roboty budowlane przy budowie oczyszczalni ścieków, gdyż była to osoba pozostająca z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, który mógł budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności. Koordynator inspektorów nadzoru (główny projektant), zaangażowany był bowiem w ustalenie przyczyn, warunków i wartości dodatkowych zamówień na roboty budowlane, a zatem w czynności związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Do wyłączenia tej osoby z postępowań o udzielenie zamówień publicznych nie doszło z uwagi na niewyegzekwowanie od niej przez Urząd oświadczenia ZP-11. W ocenie NIK osoba ta w realizowanym procesie inwestycyjnym funkcjonowała w warunkach konfliktu interesów, a zaistniałe fakty wpisują się w obszar działań zagrożonych ryzykiem korupcji. NIK stoi bowiem na stanowisku (obecnym w doktrynie⁸), iż każda osoba wykonująca w postępowaniu czynności, nawet o charakterze technicznym lub organizacyjnym, powinna złożyć oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności powodujących ich wykluczenie. Zasadą, jaką zamawiający winien się kierować w całym procesie dokonania zamówienia publicznego, jest zasada określona w art. 7 ust. 1 i 2 Pzp, według której zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców, a czynności z tym związane winny wykonywać osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm.

5.2. Niewłaściwy był nadzór nad przygotowaniem i odbiorem dokumentacji projektowej przedsięwzięcia przebudowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków w Mirkowie, którą Gmina Długoleka uzyskała w wyniku udzielenia zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego⁹. Wynikało to m.in. z faktu, iż w okresie od 10 maja 2006 r. do 18 stycznia 2008 r., tj. w czasie realizacji przedmiotowego zamówienia, zadanie związane z przygotowaniem dokumentacji projektowej nie było w regulaminie organizacyjnym Urzędu przypisane żadnej komórce organizacyjnej. W praktyce sprawą tą zajmował się przede wszystkim kierownik Wydziału Ochrony Środowiska, nie posiadający jednakże odpowiednich kompetencji w zakresie merytorycznego rozpoznawania takiego zagadnienia. W rezultacie, z powodu niewłaściwego przygotowania SIWZ, umowny, bo 7-miesięczny termin realizacji zamówienia,

⁸ L. Lipiec-Warzecha, *Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Komentarz*, Warszawa 2008.

⁹ Przedmiotem zamówienia była usługa polegająca na wykonaniu projektu modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków w miejscowości Mirków Stary, Gmina Długoleka wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę.

został przedłużony o prawie 12 miesięcy¹⁰, a ponadto o dalsze 49 dni w związku z opóźnieniem w dostarczeniu przez wykonawcę przedmiotu zamówienia. W SIWZ zamieszczono bowiem błędną informację o dysponowaniu przez Gminę Długołęka aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru projektowania. Jego brak skutkowało koniecznością uzyskania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz związanej z tym decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, tj. zgody na realizację przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko. Uruchomienie tych nieplanowanych, czasochłonnych procedur oraz potrzeba przeprowadzenia uzgodnień i konsultacji społecznych, zakłóciły tym samym przebieg realizacji umowy na wykonanie projektu modernizacji rozbudowy oczyszczalni ścieków w części obligującej wykonawcę do uzyskania pozwolenia budowlanego na rzecz Gminy Długołęka.

Dokonujący odbioru dokumentacji projektowej pracownicy Urzędu (podinspektor Wydziału Ochrony Środowiska i zastępca kierownika Wydziału Remontów i Inwestycji), nie posiadali uprawnień do merytorycznej oceny tej dokumentacji, toteż jej odbiór dotyczył tylko jej kompletności. Ponadto w trakcie odbioru nie zwrócono uwagi, iż wykaz osób sporządzających dokumentację nie był zgodny z wykazem osób, które według oferty wykonawcy miały uczestniczyć w realizacji zamówienia¹¹, co było niezgodne z warunkami umowy na wykonanie projektu modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków. Opracowanie dokumentacji projektowej jej wykonawca zlecił podwykonawcom, tj. pracowni projektowej z Sieradza część architektoniczno – konstrukcyjną, a zespołowi geologów z Wrocławia część geologiczno-inżynierską. Nie korespondowało to z wcześniejszym oświadczeniem wykonawcy o dysponowaniu odpowiednim potencjałem technicznym oraz osobami zdolnymi do wykonania zamówienia. Pomimo problemów wykonawcy z dochowaniem terminowej realizacji zamówienia oraz uczestnictwem niesprawdzonych (pod względem doświadczenia) podwykonawców, wywiązał się on z umowy zawartej z Gminą Długołęka, przedkładając, oprócz przedmiotowej dokumentacji, także pozwolenia budowlane na realizację inwestycji. Według opinii powołanego przez NIK biegłego, dostarczona przez wykonawcę dokumentacja projektowa spełniała wymagania SIWZ oraz warunki określone dla projektów wykonawczych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego¹².

¹⁰ Z 10 grudnia 2006 r. na 30 listopada 2007 r.

¹¹ Na 10 projektantów realizujących projekt tylko 1 został wymieniony w ofercie wykonawcy.

¹² Dz. U. Nr 202, poz. 2072 ze zm.

Niemniej jednak w związku z nieprzeprowadzeniem przez Urząd merytorycznej oceny przedłożonej dokumentacji projektowej, jej wady ujawniły się dopiero na etapie realizacji robót budowlanych i doprowadziły do konieczności udzielenia, w trybie z wolnej ręki, 6 dodatkowych zamówień publicznych na roboty dodatkowe o wartości brutto 1.038.602,24 zł, co skutkowało 4-krotną zmianą harmonogramu rzeczowo-finansowego i przedłużyło czas realizacji całości robót budowlanych o 5 miesięcy. W efekcie całkowity koszt inwestycji w wysokości 15.924.665,67 zł był wyższy o 1.314.618,72 zł od wartości kosztorysowej inwestycji w wysokości 14.610.046,95 zł¹³.

5.3. W ocenie NIK nie było właściwym posunięciem, pomimo braku przeciwwskazań ze strony przepisów ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁴, powierzenie przez Gminę Długołęka funkcji inspektora nadzoru podmiotowi realizującemu dokumentację projektową tego samego zadania. Stosownie do art. 25 pkt 1 przywołanej ustawy, do podstawowych obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego należy reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej. Zatem powierzenie obowiązków inspektora nadzoru jednostce reprezentującej również projektanta i zobligowanej do nadzoru autorskiego nad dokumentacją projektową, może być zarzewiem konfliktu interesów, co miało miejsce w toku realizacji badanej inwestycji i uzewnętrzniło się podczas uzgadniania konieczności wykonania dodatkowych (zamiennych) robót budowlanych, związanego m.in. z potrzebą odniesienia się do poprawności dokumentacji projektowej. Za niewłaściwe należy też uznać powiązanie wynagrodzenia sprawującego nadzór inwestorski z wartością robót dodatkowych¹⁵ realizowanej inwestycji. Nierzetelność nadzoru inwestorskiego przejawiała się m.in. w nie wzięciu udziału inspektora nadzoru w pierwszym, wykonanym 7 lutego 2011 r., przeglądzie gwarancyjnym zrealizowanej inwestycji, co stanowiło naruszenie warunków umowy z podmiotem wybranym do sprawowania tej funkcji. W związku z tym w toku kontroli Urząd wezwał ten podmiot do zapłaty kary umownej w wysokości 1.590 zł.

5.4. Na realizację tego zadania, oprócz środków własnych w kwocie 2.473.777,95 zł, Gmina Długołęka pozyskała i wykorzystwała środki zewnętrzne w łącznej kwocie 13.450.888,72 zł. Pochodziły one z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we

¹³ Łączna wartość podstawowej umowy na roboty budowlane, umowy na nadzór inwestycyjny oraz umowy na wykonanie dokumentacji projektowej.

¹⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1623 ze zm.

¹⁵ W umowie dotyczącej nadzoru inwestorskiego ustalono, że w przypadku wystąpienia ewentualnych robót dodatkowych podczas realizacji inwestycji wykonawcy (tj. inspektorowi nadzoru) zostanie wypłacone wynagrodzenie netto w wysokości 1% wartości netto robót dodatkowych, dotyczących przedmiotowej inwestycji, a zatwierdzonych przez zamawiającego.

Wrocławiu (dotacja - 3.000.000 zł i pożyczka - 6.000.000 zł) oraz z RPO dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (dotacja - 4.450.888,72 zł). Kontrole (audyt) wykonania umów tych dotacji i pożyczki, przeprowadzone przez podmioty je udzielające, nie wykazały nieprawidłowości. Obowiązkową kontrolę zmodernizowanego obiektu w styczniu 2010 r. przeprowadził też Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Powiecie Wrocławskim, kwalifikując go do eksploatacji.

5.5. W związku z realizacją przedsięwzięcia pn. „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Mirków - etap I”, Gmina Długołęka uzyskała zamierzony efekt rzeczowy, jakim była modernizacja i rozbudowa komunalnej oczyszczalni ścieków do przepustowości 1.500 m³ na dobę, co zabezpiecza jej najpilniejsze potrzeby rozwojowe. Osiągnęła też przewidywany efekt ekologiczny, jakim było dostosowanie parametrów ścieków odprowadzanych z oczyszczalni do wód powierzchniowych do warunków określonych pozwoleniem wodnoprawnym¹⁶. W rezultacie Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu umorzył Gminie Długołęka kary pieniężne w łącznej wysokości 3.217.782 zł, wymierzone z tytułu nieprzestrzegania w latach 2004-2009 warunków korzystania ze środowiska, określonych w pozwoleniu wodnoprawnym i czasowo zawieszonym z uwagi na realizację przez Gminę przedsięwzięć związanych z ochroną wód powierzchniowych.

5.6. Do czasu kontroli brak było ksiąg obiektu budowlanego dla wszystkich obiektów budowlanych wykonanych w ramach badanego zadania inwestycyjnego. Dotyczyło to obu reaktorów biologicznych i zbiornika ścieków dowożonych i stanowiło naruszenie wymogu art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego. Brakujące książki założono w trakcie kontroli NIK.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Kontynuację działań dla weryfikacji kosztorysów na dodatkowe i zamiennie roboty budowlane, dotyczące realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Mirków – etap I” w celu wystąpienia do wykonawcy z żądaniem zwrotu nienależnie pobranego wynagrodzenia.**
- 2. Korzystanie z opinii niezależnych specjalistów dla weryfikacji dokumentacji projektowej dla zadań inwestycyjnych o istotnym znaczeniu dla Gminy.**
- 3. Zapewnienie współpracy działających w Urzędzie komisji przetargowych z osobami dysponującymi wiadomościami specjalnymi, tj. wykonującymi na rzecz komisji prace o charakterze biegłego.**

¹⁶ Decyzja Starosty Powiatu Wrocławskiego nr 87/2007 z 4 kwietnia 2007 r. na szczególne korzystanie z wód w zakresie wprowadzania poprzez rów melioracyjny R-T (działka nr 487 obręb Długołęka) do rzeki Topór w km 2+100 (zlewnia rzeki Widawy) ścieków komunalnych z terenu gminy Długołęka.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Wójt, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Wójt prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia.